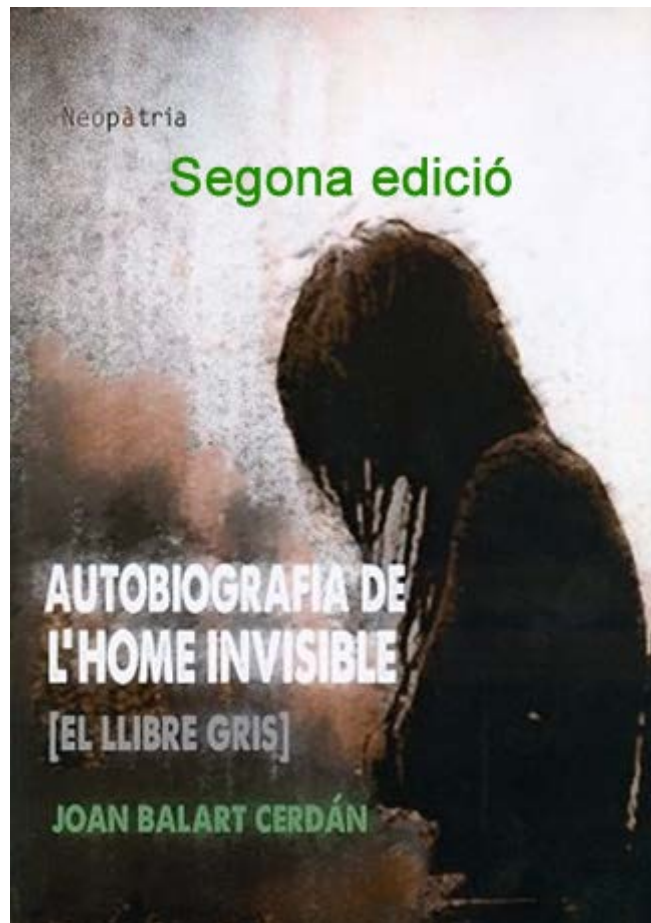

EL GUST PER LA LECTURA 2018-2019

EDUCACIÓ D'ADULTS
GÈNERE: NARRATIVA

AUTOBIOGRAFIA DE L'HOME INVISIBLE
JOAN BALART CERDÁN

QUADERN DE L' ALUMNAT
elaborat per l'autor

El Gust per la Lectura 2018-2019

Educació d'adults: Graduat en Educació secundària (GESO), Curs d'accés a cicles formatius de grau mitjà (CAM) i Preparació per a la prova d'accés a cicles formatius de grau mitjà (PPACFGM)

QUADERN DE L'ALUMNAT

Subdirecció General d'Ordenació Curricular
Servei d'Ordenació Curricular de l'Educació d'Adults

Joan Balart Cerdán

Octubre de 2017

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

Indicacions per l'alumne	5
La bústia dels dubtes.....	5
Vocabulari per la igualtat.....	6
1. Introducció al tema.....	6
1.1.- Història d'una visibilització.....	6
1.2.- Dones protagonistes, dones visibles.	12
1.3. La violència contra les dones	13
2. Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris].....	16
2.1. Abans de llegir: el llibre gris.....	16
2.2. Mentre llegim: comprensió lectora.....	17
2.2.1.- Ell (pàgina 9)	17
2.2.2.- Ella (pàgina 13)	18
2.2.3.- El llibre gris (pàgina 15)	18
2.2.4.- 1(pàgina 17).....	19
2.2.5.- L'autobiografia(pàgina 19).....	19
2.2.6.- 3 (pàgina 21).....	19
2.2.7.- Les dues vides (pàgina 23)	19
2.2.8.- 5 (pàgina 25).....	20
2.2.9.- El guionet (pàgina 27)	20
2.2.10.- 7 (pàgina 29).....	21
2.2.11.- Les ferides (pàgina 31)	21
2.2.12.- 9 (pàgina 34).....	22
2.2.13.- Els racons de casa (pàgina 36).....	22
2.2.14.- L'home invisible (pàgina 38).....	23
2.2.15.- La petita llibreria (pàgina 40)	24
2.2.16.- El llop (pàgina 43)	24
2.2.17.- 13 (pàgina 46).....	24
2.2.18.- La ceguera (pàgina 49)	26
2.2.19.- 15 (pàgina 51).....	26
2.2.20.- La nena que no podia abraçar (pàgina 56).....	26
2.2.21.- 17 (pàgina 59).....	27
2.2.22.- La baldufa (pàgina 65).....	28
2.2.23.- 19 (pàgina 67).....	28
2.2.24.- L'hipermercat (pàgina 71)	29
2.2.25.- Cafè i torrades (pàgina 83)	29
2.2.26.- Xoc (pàgina 86)	30
2.2.27.- Esmorzar per a dos (pàgina 88)	30
2.2.28.- 23 (pàgina 91).....	31
2.2.29.- Els dimonis (pàgina 97).....	32
2.2.30.- 25 (pàgina 101).....	33
2.2.31.- Les dues ànimes (pàgina 107).....	33
2.2.32.- 26, 27, 28 i 29 (pàgina 112).....	33
2.2.33.- La dona visible (pàgina 122)	35
2.2.34.- 30 (pàgina 127).....	35
2.2.35.- L'estigma (pàgina 138).....	36
2.2.36.- i 31 (pàgina 144).....	37
2.2.37.- L'espasa de Dàmocles (pàgina 153)	37
2.3. Després de llegir	39
2.3.1.- Un llibre que tracta d'un llibre.....	39
2.3.2.- Personatges	40
2.3.3.- Tema	41
2.3.4.- Argument.....	43
2.3.5.- Espai i temps.....	44
2.3.6.- Valors	47
2.3.7.- Llenguatge	48
2.3.8.- Valoració del llibre	48

BIBLIOGRAFIA	48
Relacionada amb la obra.....	48
Recomanada.....	48
Webgrafia relacionada amb l'obra.....	48
Videografia relacionada amb l'obra.....	49
Webgrafia	49
ANNEX	50
Vocabulari per a la Igualtat.....	50

Indicacions per l'alumne

Per realitzar el treball has de seguir els següents passos:

- a. Formaràs un grup de quatre o cinc companyes i companys amb ajuda de la professora o professor.
- b. Us heu d'organitzar i repartir les tasques a realitzar.
- c. Cada grup buscarà, recopilarà i analitzarà de manera ordenada la informació necessària per a realitzar el treball de recerca. Per a això, pots utilitzar el teu ordinador amb connexió a Internet, els llibres de text, la filmografia i lectures recomanades al final d'aquesta guia i al web www.llibregris.com i tota la informació que t'ofereix la biblioteca del teu centre. Si ho considereu oportú fora d'horari escolar podeu buscar informació a la biblioteca municipal. La informació anirà sent recollida de forma ordenada per a la seva posterior elaboració però en tot moment, has de posar en comú la informació aconseguida, els avenços realitzats i hauràs de parlar de temes controvertits i arribar a un acord sobre com i quan continuar la feina. No oblidis que formes part d'un grup de treball. Confia en els teus companys i companyes i permet que elles i ells puguin confiar i recolzar-se en tu.
- d. Posada en comú dels resultats de la recerca. Tots els membres del grup exposaran davant els altres els resultats de la seva recerca particular, decidint de manera conjunta quina informació es farà servir per confeccionar el treball final i quina no.
- e. Entre tots els membres del grup es durà a terme l'elaboració definitiva del vostre treball.
- f. A classe, davant dels altres grups heu de donar resposta a les preguntes dels apartats “Abans...” “Mentre...” i “Després de llegir”. El professor o professora actuarà com a moderador establint torns d'intervenció, deixant que tots i totes aporteu els vostres arguments perquè pugueu reflexionar i discutir.
- g. La teva pròpia competència i el debat amb els companys i companyes t'han de facilitar tenir un criteri propi en finalitzar el treball sobre les següents qüestions:
 - què és el masclisme?
 - què és el feminisme?
 - vivim igualment en igualtat homes i dones?
 - què és l'amor romàntic?
 - què són els micromasclismes?
 - quines formes de violència masclista hi ha?
 - què s'entén com a terrorisme masclista? existeix?

La bústia dels dubtes

Els alumnes, des de l'inici del projecte i al llarg del seu desenvolupament, disposareu d'una bústia per resoldre dubtes. Es tracta que cada alumne o el portaveu del grup escrigui en un paper, de manera anònima o indicant el seu nom o el nom de l'equip, segons s'acordi prèviament amb el professor, els dubtes que se li plantegin mentre desenvolupa el treball sobre el llibre i la introdueixi en una caixa, urna o bossa que farà de bústia. Al dia següent el professor o professora treu un dubte de la bústia i demana si algú o altre sap resoldre-la. Si

no hi ha ningú que ho sàpiga, el docent dona pistes perquè el debat resolgui el dubte entre totes i tots, de manera més o menys orientada.

Vocabulari per la igualtat

Annex al final d'aquest dossier, pots consultar un petit diccionari de termes entorn a la igualtat, per facilitar la comprensió d'aquesta problemàtica, la lectura del llibre i enriquir el debat a classe.

1. Introducció al tema

El tema que proposem desenvolupar és **“la violència masclista i els greuges del patriarcat contra les dones”**. Tractarem continguts de certa complexitat per a l'alumnat, com ara **desigualtats de gènere, patriarcat, masclisme, violència de gènere i feminicidi**, pel que ens hem decantat per buscar metodologies dinàmiques i per tant, a la utilització de mitjans i recursos didàctics susceptibles de despertar un elevat grau d'atenció entre l'alumnat, aconseguint així aprenentatges significatius, rellevants i motivadors.

Algunes obres literàries, cinematogràfiques i sèries de TV a què fan referència les dinàmiques següents, analitzen o fan referència a les dificultats de les dones en un món d'homes, d'altres mostren el sexisme quotidià al què s'enfronten les seves protagonistes, moltes reflecteixen les odisses en què aquestes dones estan immerses per conciliar la seva vida familiar i personal. La majoria d'aquestes obres de ficció són avui considerades "literatura feminista" perquè en elles es parla de la situació de les dones en una estructura social dominada per homes. Moltes d'aquestes obres es van confondre durant molts anys, i encara avui, en el què s'anomenava “literatura femenina” o “romàntica”, la funció social de la qual és absolutament inversa, ja que la òptica no és crítica ni evidencia els greuges comparatius entre personatges masculins i femenins.

Les dinàmiques següents pretenen introduir una literatura que aborda la desigualtat de les dones en un món d'homes, de vegades com a eix central i d'altres com a transfons social, de manera que tot l'alumnat, independentment del seu gènere, empatitzi amb els personatges d'aquestes obres, la majoria dels quals són dones, i trenquin la barrera dels prejudicis envers l'anomenada “literatura feminista”.

1.1.- Història d'una visibilització

1.1.1.- Llegeix el següent text sobre la representació de la dona a la literatura. Pots enumerar noms de dones excepcionals en la història de la literatura? Per què les dones han ocupat –i ocupen– sempre un segon pla? Quins tòpics de gènere esmenta el text i que planteja eliminar dins de la literatura?

La literatura és un reflex de la societat i del seu temps i les idees expressades a la obra literària solen ser les hegemòniques. Vivim en un món on la història l'han escrit els homes, des d'una òptica parcial des del punt de vista de gènere. La dona ha estat representada al llarg de la història de la literatura amb els tradicionals rols femenins que l'univers de les lletres, dominat pels homes, li han atribuït. Dones excepcionals a la història de la literatura, com Christine de Pizan –la primera escriptora professional de la història i autora de La ciutat de les dames i un dels primers al·legats

feministes–, o Aphra Behn –autora de la obra Oroonoko, de caire abolicionista–, Beryl Markham –autora de l'autobiografia West With The Night sobre l'Àfrica colonial– i Djuna Barnes –autora d'El bosc de la nit, en que es retrata l'homosexualitat–, van ser valuoses intel·lectuals relegades injustament a un segon pla, patint nombrosos obstacles al llarg de les seves vides, i van ser marginades per la història pel fet de ser dones. D'altres autores més conegudes, van aconseguir entrar al món de les lletres amb èxit però amb nom d'home, com Aurore Lucile Dupin, coneguda com George

Sand, les germanes Brontë, Charlotte, Emily i Anne, conegudes en els seus inicis literaris pels pseudònims Currer, Ellis i Acton Bell, respectivament, l'espanyola Cecília Böhl de Faber coneguda per l'àlies masculí de Fernán Caballero, Mary Wollstonecraft, per Mary Shelley, el cognom del seu marit, l'autora catalana Caterina Albert, que havia de signar amb el pseudònim de Víctor Català, o la novel·lista francesa Claudine Colette, que signava amb el nom del seu espòs, qui, a més, s'emportava tot el reconeixement públic.

El llegat de totes aquestes autores és doblement transgressor pel fet de ser escriptores en un moment en que els hi estava vetat socialment pel fet de ser dones, i perquè van donar protagonisme a les seves obres a les dones en un moment en que eren pràcticament invisibles o irrellevants a la majoria d'obres, que eren escrites pels seus col·legues masculins.

La història de la literatura s'ha escrit –i encara avui es continua escrivint– priorititzant el paper central de l'home, relegant sempre les dones a un segon pla. La indiferència i desafecció cap a les dones en general formen part de la cultura social, tradicional i religiosa, i denoten un menyspreu cap a elles que ha esdevingut un dels eixos centrals de la ideologia hegemònica. Els homes han monopolitzat l'espai públic, relegant les dones a l'àmbit privat. Per tant, qui tradicionalment ha escrit la història –espai públic– i ha establert les pautes de com escriure-la són homes.

Els relats centrats en les dones són molt escassos i poc coneguts al llarg de la història de la literatura. Quan els personatges femenins han estat el centre d'una història ha estat per ser assetjats pels desamors, per fer de comparses amants, de mares, germanes o cuidadores, és a dir, per perpetuar el seu rol dins l'àmbit privat. Aquests personatges pertanyen al seu temps, a les idees i a les novel·les on van ser escrits, i haurien de ser llegits amb esperit crític perquè aquests estereotips no continuïn representant-se. Tant els personatges femenins com masculins haurien de servir a la trama i, per tant, tant uns com altres haurien de reflectir la pluralitat i tots els matisos de l'univers humà, tan divers com persones hi ha al món i sense estereotips.

Nombroses obres (però escasses en comparació amb el corpus de l'univers de les lletres) d'autores i també d'alguns autors, amb un clar sentit de la injustícia i la desigualtat, són, malgrat el seu temps, obres transgressores perquè visibilitzen les dones en clara oposició a la ideologia predominant que les margina i, fins i tot, menysprea. Es pot afirmar que qualsevol autor que seguís els cànons dominants androcèntrics i fos qualificat d'home del seu temps, podria ser ben bé un misogin, o si més no la seva obra.

No obstant, també homes excepcionals en la història de la literatura han estat també relegats injustament a un segon pla per motius polítics o altres injustícies, com José Díaz Fernández, autor de la novel·la d'avantguarda *La Venus mecànica*, i molts d'altres.

Malgrat tot, hi ha esperança. Cada vegada hi ha més autores publicant i essent reconegudes públicament. Cada dia apareixen més personatges femenins que adquireixen el paper de protagonistes amb poder. Cal, però analitzar tot seguit què fan aquests personatges femenins amb aquest poder i al servei de quina causa l'empren.

Avui dia en que cada cop publiquen més autores, hi ha moltes dones amb consciència de la necessitat de tractar temàtiques femenines que han estat literàriament poc visibilitzades, però la realitat és que, la majoria encara escriuen més sobre homes que sobre dones. En canvi, hi ha pocs homes que escriuin sobre dones reals i la majoria recorre als tòpics i estereotips. La dona objecte, la dona consumidora del sistema, la dona ambiciosa com un home, la dona individualista i egoista. Per escriure sobre la dona real cal desmuntar totes aquestes dones-tòpic denunciant les causes i motius que les converteixen en el que són, desemmascarant els mecanismes que regeixen la societat on viuen. Per tant, la literatura que visibilitza la dona, i que entoma la dona com a personatge de ple dret dins d'una trama i en igualtat de condicions per coprotagonitzar amb la resta de personatges masculins, és una literatura de la dissidència, de la diferència i de la recerca de noves formes de representació.

1.1.2.- Llegeix molt atentament el text següent. Quina literatura representen la majoria d'autores esmentades? quina temàtica comparteixen les obres resumides? Què tenen en comú?

Existeix una categoria de ficció que està emergint els darrers anys i que, més que un gènere literari en si mateix, és una perspectiva o punt de vista davant les històries. Liza Marklund, Susan Sontag, Alice Munro, Chimamanda Ngozi Adichie o Doris Lessing són algunes de les seves autores de referència.

En la línia de les supervendes també destaquen les novel·les de Laura Esquivel, Isabel Allende o, més recentment, Stephanie Meyer o María Dueñas.

Però, de fet aquesta literatura ha estat present sempre, malgrat les dificultats que històricament han patit les seves autores. Cristina de Pisan, primera dona escriptora de la qual la història té referència, Emilia Pardo Bazán, Jane Austen, les germanes Charlotte, Emily i Anne Brontë, Amandine Aurore Lucile Dupin (més coneguda per George Sand), que es vestia d'home per moures en els cercles literaris del París del segle XIX, Virginia Woolf que va fer una revisió crítica de la història de la literatura, i fins i tot, la inclassificable Caterina Albert (encara avui coneguda com Víctor Català), totes elles són autores que van trencar estereotips sobre les dones que protagonitzaven els seus relats. En un món, tant el fictici com el real, on les dones eren secundàries, pràcticament no tenien diàlegs o directament no hi eren ni presents, la lectura d'aquestes obres, tant aleshores com avui, va ser i és transgressora i va evidenciar les desigualtats que pateixen les dones en un món d'homes.

Les conseqüències de les desigualtats narrades (i viscudes) són tant àmplies i greus que han transcendit el gènere dels autors i també alguns escriptors s'han fet ressò en les seves obres, donant veu a les dones, fent-les protagonistes de les seves històries i en alguns casos denunciant de manera crítica un sistema que perpetua la dominació dels homes sobre les dones i la violència contra elles pel sols fet de ser dones.

Les següents obres són una petita mostra d'un catàleg no gaire extens amb una mateixa

temàtica, però transversal en els seus subgèneres que van des de la novel·la negra, criminal, social, psicològica, autobiogràfica, naturalista o victoriana, fins a la obertament feminista.

"La cinquena dona" (1996) de Henning Mankell, mestre de la novel·la negra nòrdica, aquesta obra forma part de la sèrie protagonitzada per l'inspector de policia Kurt Wallander. En aquesta novel·la es planteja l'enigma què és el que desencadena la violència? en l'entorn d'un plàcid poble i en una societat tinguda com modèlica. Com va afirmar Mauricio Bach a La Vanguardia "aquesta novel·la és una molt intel·ligent reflexió sobre la violència i les seves formes: fanatisme, venjança, maltractament ... amb especial atenció en un tema d'actualitat: la violència domèstica les víctimes són les dones".

"Els homes que no estimaven les dones" (2008) de Stieg Larsson, primera de la sèrie de novel·les Millenium, "ofereix als lectors un personatge femení extraordinàriament atractiu: de capacitats excepcionals, aspecte i forma de vida propis d'un outsider, respectuosa amb els altres i molt reservada, capaç de complir els seus desitjos de venjança ... És una dona objecte d'abús o maltractament repetidament; però ella mateixa s'encarrega d'alliçonar i castigar violentament a qui la humilia o colpeja "(Carmen Servén).

"Roseanna" (1965), escrita per Per Wahlöö i Maj Sjöwall, és la novel·la europea de referència en l'abordatge de la violència de gènere com a crim a investigar. Aquest relat és el primer d'un conjunt construït per aquest matrimoni suec de comunistes que van decidir crear una sèrie de deu novel·les de misteri al voltant del seu personatge, l'inspector Martin Beck (Carmen Servén).

"La dona de verd" (2001) de l'islandès Arnaldur Indridason, de nou una novel·la criminal d'un autor escandinau i que gira al voltant d'un cas de violència domèstica. Compte dues històries i en dos escenaris temporals

diferents, Islàndia durant l'ocupació a la II Guerra Mundial i en l'actualitat, i després del descobriment d'uns ossos enterrats en un solar segueix la pista d'un crim antic i alhora destaca el paper de la dona com motora de la moderna societat islandesa.

La novel·la **"2666" (2004) obra pòstuma de l'escriptor xilè Roberto Bolaño**, és una obra tènicament complexa, estructurada en cinc parts aparentment independents que s'articulen al voltant d'un fet connector que són els feminicidis a la ciutat mexicana de Ciudad Juárez, anomenada Santa Teresa a la novel·la. La violència irracional i institucionalitzada, la incompetència de les autoritats per frenar una onada de crims contra les dones i la instal·lació en la societat mateixa de l'aparença de normalitat davant d'aquests crims és contrastada per l'autor amb l'Alemanya nazi i l'horror acceptat i permès per la societat.

"Algun amor que no mati" (1996) de Dulce Chacón, recull el tema del maltractament domèstic. La dona protagonista "parla amb tota naturalitat dels majors abusos i brutalitats; el seu discurs transparenta la seva acceptació del maltractament com a forma de vida; no lluita, no odia el seu opressor, no formula mai amb les seves paraules un rebuig global a la situació en què està immersa; busca explicacions als incidents que relata, procura posar de la seva part quant és possible per evitar-se el dolor" (Carmen Servén). "A mesura que la novel·la es desenvolupa, veiem com el seu protagonista camina sense rumb entre sentiments oposats, sotmetent sempre a la voluntat dels altres, sense tenir en compte el dany que pugui rebre" (Lucía Llorente).

"La segona dona" (2006) de Luisa Castro, aborda el tema del maltractament psicològic dins la parella. "No és una història nova en la literatura narrativa. El que a l'autora li ha interessat és analitzar un procés sentimental i aprofundir en el rerefons psicològic dels fets (...) Julia, dona culta, independent, autora d'alguns llibres, acostumada a bregar pel seu

compte i trenta anys més jove que el seu amant, suporta els desdenys feridores, la intromissió en la vida del matrimoni de familiars i antigues amants, l'autoritarisme i les múltiples formes de violència al fet que el madur enamorat la sotmet" (Ricardo Senabre). L'autora descriu "la perversió d'una relació afectiva que es deteriora i en la qual l'home sotmet a la dona a un maltractament continuat. Es tracta de processos psicològics de destrucció personal ocasionada pel maltractament" (Carmen Servén).

"Jane Eyre" de Charlotte Brontë, és la novel·la escrita per Charlotte Brontë. La novel·la es va titular en principi Jane Eyre: una autobiografia i es va publicar sota el pseudònim de Currer Bell. Va tenir un èxit immediat, tant per als lectors com per la crítica. Un dels seus més acèrrims defensors va ser l'escriptor William Makepeace Thackeray, al qual molts van atribuir l'obra, ja que l'autora va romandre en l'anonimat fins a un temps després de la publicació. Com a agraïment, Charlotte li va dedicar la segona edició de la seva novel·la.

El llibre és innovador en la forma de pensar i d'actuar de la protagonista, Jane Eyre, i en la seva forma de veure el món. És considerat per molts com una de les novel·les precursors del feminisme i en la seva època va ser molt polèmic a causa d'aquesta actitud. Ha tingut diverses adaptacions al cinema.

El color porpra d'Alice Walker se centra en la vida de Celie, una jove noia de color, a principis de segle. Celie té 14 anys i està embarassada del seu propi pare. Continua així la seva difícil existència 30 anys més. Però Celie té una obsessió: aprendre a llegir. No desisteix en la seva obstinació i ho aconsegueix. Tot i que el marit, el senyor, s'ho prohibeix, li amaga les cartes, l'apallissa, ella se les enginya per aprendre a llegir, millorar la seva lectura i mitjançant la lectura, sobretot de les cartes de la seva germana, descobreix alguna cosa del món i va de mica en mica aconseguint un petit lloc en la societat. Cinc dones de color de diferents formes es van alliberant de les esclavituts.

1.1.3.- Un cop llegit atentament el text, mira d'aparellar alguns dels escriptors i escriptores que hi han aparegut i les seves obres.³ Quantes pots recordar-ne en tres minuts? No s'hi val a mirar!

Luisa de Castro

Dulce Chacón

Roberto Bolaño

Arnaldur Indridason

Per Wahlöö i Maj Sjöwall

Stieg Larsson

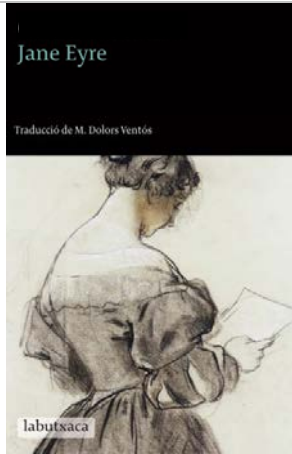
Henning Mankell

Alice Walker

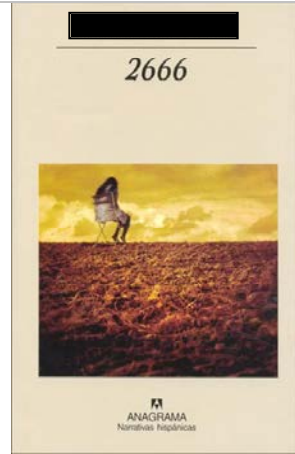
Charlotte Brontë

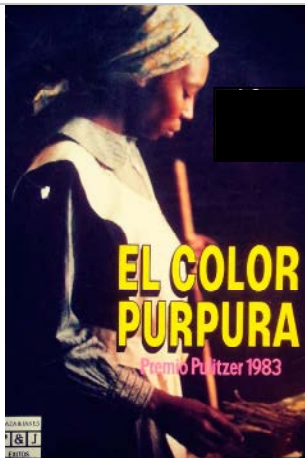
Jane Eyre

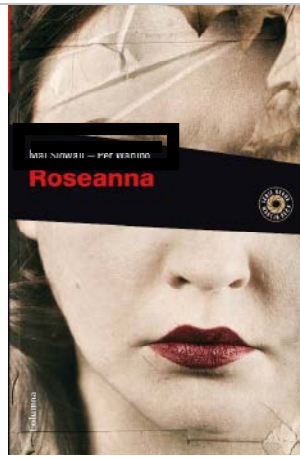
Els homes que no estimaven les dones

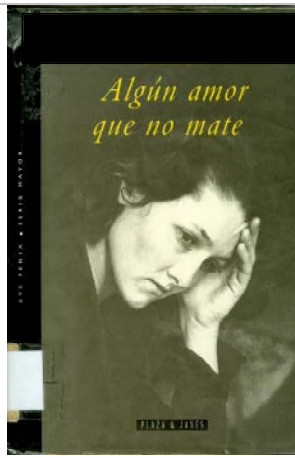
2666

El color porpre

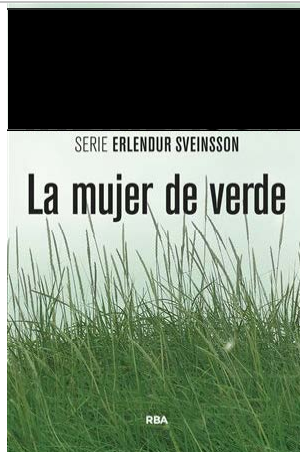
Roseanna

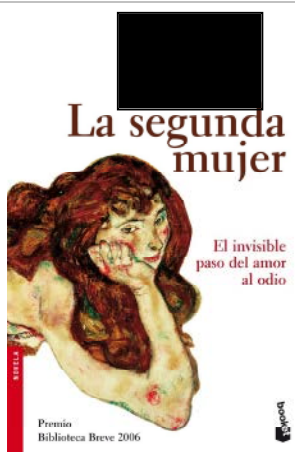
Algún amor que no mate

La cinquena dona

La mujer de verde

La segunda mujer

1.2.- Dones protagonistes, dones visibles.

El cinema, la televisió, la literatura i la cultura en general acostumen a relegar les dones a un paper secundari, i gairebé sempre estan supeditades a la decisió o l'acció d'un home, són passives, inestables i, bàsicament, emocionals. Només el 36% de les pel·lícules estan protagonitzades per dones. Només el 28% dels personatges que parlen són dones. Dels que treballen, només el 20% són dones. Elles són quatre vegades més propenses que ells a ser mostrades en roba interior.

1.2.1.- Quines dones, personatges protagonistes del món de la ficció, populars darrerament, pots anomenar? A quina pel·lícula, sèrie o novel·la apareixen?

Nom del personatge	On apareix?
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

1.2.2.- El tractament dels personatges, homes o dones, a qualsevol obra evidencia la ideologia del seu autor o autora i la del públic al què va dirigida. Escriure obres basades en valors que fomenten la igualtat i que siguin crítiques amb actituds masclistes que fomenten les desigualtats ajuden a enriquir la cultura basada en valors positius per la convivència i el creixement com a persones tant d'homes com de dones.

El 1985, la dibuixant de còmics Alison Bechdel va publicar una tira còmica anomenada The Rule, on un dels personatges femenins suggeria una prova per detectar el masclisme en el cinema. Les condicions que una pel·lícula havia de complir per que ella accedís a veure-la eren molt simples i, de fet, per a moltes sèries, pel·lícules i novel·les, el test de Bechdel és un estàndard molt baix. És més, si fossin aplicades als homes, pràcticament totes les obres complirien les condicions.

Quines novel·les, pel·lícules, sèries de TV de les que has anomenat en l'activitat anterior (o d'altres de noves) compleixen les tres condicions? Respon SÍ o NO, a cadascuna de les condicions proposades per Bechdel. El test no és infal·lible però segur que et sorprendrà que no és tan fàcil com sembla:

Test de Bechdel	Hi ha dos personatges femenins amb nom propi?	Comparteixen escena i parlen entre elles?	¿La conversa tracta d'alguna cosa que no sigui homes?
Nom de la obra			

Consideres, doncs, que les normes de Bechdel són infal·libles?

1.3. La violència contra les dones

1.3.1.- Llegeix molt atentament el text següent. Feu una reflexió en grup sobre les següents preguntes:

La violència de gènere o violència contra la dona s'ha convertit en la xacra dels nostres dies. D'acord amb un informe de les Nacions Unides del 2014, aquest tipus de violència causa la mort de 65 mil dones anualment a tot el món. Només a tot l'Estat espanyol es dona una mitjana que ronda els cent feminicidis l'any.

Però una agressió pot ser, a més de **física, psíquica o verbal; auto infligida, interpersonal o col·lectiva, sexual, econòmica o religiosa; negligent, cultural o d'assetjament, tan dintre com fora d'internet**. El pitjor és que aquestes agressions "inofensives" es tornen violentes amb molta facilitat.

Les agressions més habituals contra les dones són precisament les que menys es veuen i per tant les que menys consciència es té d'elles, però que minen constantment les seves vides, les condiciona, les limita, les humilia i ridiculitza de manera tant persistent que la societat ho acaba banalitzant de tal manera que es torna contra les dones, especialment contra les que denuncien

aquestes agressions, fent-les quedar com unes histèriques.

Aquesta cultura facilita l'agressió cultural institucionalitzada com les nombroses mostres de masclisme tan en llengua catalana com castellana que encara no s'han corregit als diccionaris de l'Institut d'Estudis Catalans, de l'Enciclopèdia Catalana i de la Reial Acadèmia Espanyola que contenen **expressions masclistes, vexatòries i discriminatòries, que tenen el seu origen en els estereotips i prejudicis de gènere**.

Les pròpies **religions**, des de les seves institucions eclesiàstiques, són profundament responsables de la nostra manera de pensar i condicionen des de fa segles no només la manera de vestir de les dones i el què s'espera d'elles en l'àmbit familiar, si no també què hem de pensar d'elles la resta de la societat, la seva vinculació amb el sexe com si fos una perversió, i l'atribució de la resta de mals que van contra les lleis divines i la moral.

Una de les agressions més visibles és la que es reproduïx des de la **publicitat**, sexualitzant les

dones, convertint-les en coses o productes, mostrant-les submises, o pitjor, receptives. A la **música** la majoria de les lletres de les cançons releguen el paper de la dona a la bellesa i a l'amor, des del reggaeton fins a la música indie, i als boleros les dones són causants de totes les desgràcies.

La **literatura, el cinema i la televisió**, ofereix obres especialment creades per a dones, que sublimen l'amor romàntic i ofereixen a la dona, com a meta principal de la seva vida, el matrimoni.

Aquesta cultura també facilita l'aplicació de **lleis contra la llibertat de les dones** com la "Llei Orgànica de Protecció de la Vida del Concebut i dels Drets de la Dona Embarassada" que prohibeix o dificulta indirectament l'avortament, tractant a les dones com a éssers inferiors, sotmesos a la tutela del metge o del jutge.

Sota aquesta cobertura social hi ha tot un seguit de pràctiques quotidianes, imperceptibles, normalitzades i invisibles que inclouen petits abusos i comportaments violents que atempten contra l'autonomia de la dona. Els **micromasclismes** exerceixen efectes nocius

sobre les dones, les relacions familiars i, fins i tot en els propis homes.

S'empra coercitívament la força moral, psíquica, econòmica o de la pròpia personalitat per intentar anular a la dona, esborrant tota raó amb la intimidació, la presa sobtada del control; l'apel·lació a l'argument lògic del seu poder; l'aclaparament a la víctima; la insistència abusiva; control dels diners; l'ús expansiu de l'espai físic.

També de manera encoberta l'home pot ocultar el seu objectiu de domini i, a partir de maniobres subtils, que passen inadvertides, aconseguint que ella no faci el que vol, si no allò que ell decideix amb requeriments abusius solapats; maniobres d'explotació emocional; culpabilització del plaer que sent la dona; acusacions de culpa sobre la dona; maniobres de desautorització.

En moments de crisi o desequilibris els micromasclismes afloren quan l'home sent amenaçada la seva autoritat sobre la dona amb la finalitat de restablir el seu control sobre la parella, de tornar al status quo inicial, intrínsecament lligat amb els mandats de gènere.

1.3.2.- Heu llegit alguna novel·la o vist alguna pel·lícula sobre violència de gènere?

1.3.3.- Poseu exemples de les agressions més habituals que pateixen les dones pel fet de ser dones?

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
---	---

1.2.4.- Les pel·lícules del següent llistat aborden diferents aspectes de la violència contra les dones. Si no les has vist, visiona-les, cerca el tràiler o llegeix la sinopsi. Després tria quina forma de violència i quin tractament fa del tema. Ho fa de manera crítica o forma part del “decorat”?

Com a tots els exercicis, és més important la reflexió i el debat que trobar respostes concretes.

Títol i autor/a de la pel·lícula	Tipus de violència que reflexa	Tractament (Crític/Masclista)
Te doy mis ojos, d'Icíar Bollaín		
Sólo mía, de Javier Balaguer		
Mai més, de Michael Apted		
La veritat de Soraya M., Cyrus Nowrasteh		
Dormint amb el seu enemic, de Joseph Ruben		
La teta asustada, de Claudia Llosa		
En terra d'homes, de Niki Caro		
Madame Brouette, de Moussa Sene Absa		
Las elegidas, de David Pablos		
Princesas, Fernando León de Aranoa		
Evelyn, d'Isabel de Ocampo		
Pretty Woman, de Garry Marshall		
Cinquanta ombres de Grey		

2. Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris]

2.1. Abans de llegir: el llibre gris

2.1.1.- Observa la coberta del llibre.

- Què creus que vol dir el títol del llibre? Què et suggereix? Són dos títols? Perquè?

- Estem davant d'un home o d'una dona? És jove, adult/a, gran?

- Què està fent? quins sentiments t'evoca?

- Quina impressió et dona? Què et transmet? Què et suggereix?

- Què pots avançar del contingut de la novel·la a partir de la portada?

- Tenint en compte aquesta imatge, quin deu ser el subgènere d'aquesta obra? Explica per què.

☐ Ciència ficció	☐ Novel·la Eròtica	☐ Misteri i Terror
☐ Novel·la Social	☐ Novel·la d'Adventures	☐ Novel·la Negra
☐ Novel·la Romàntica	☐ Drama	☐ Biogràfica
☐ Conte	☐ Novel·la Fantàstica	☐ Novel·la femenina

2.1.2.- Llegeix el text de la contracoberta del llibre.

- Segons el que acabes de llegir, qui serà el/la protagonista de la història?

- L'/La identifiqués amb el retrat de la coberta?

-
-
- Creus que s'explicarà un fet inventat o real?
-
-

- Has llegit algun llibre que parla d'un llibre?
-
-

2.1.3.- Consulta a la solapa interior del llibre la informació sobre l'autor, Joan Balart Cerdán.

- Coneixes l'autor? Busca'l per internet.
-
-

- Perquè creus que ha escrit aquest llibre?
-
-

Les diverses respostes donaran peu a l'explicació, que s'anirà completant progressivament.

2.1.4.- Omple la fitxa bibliogràfica:

Títol:
Autor:
Editorial:
Lloc d'edició:
Data d'edició:
Pàgines:

2.2. Mentre llegim: comprensió lectora

Comença a llegir la novel·la i, després de cada capítol, fes les activitats que et proposem.

2.2.1.- Ell (pàgina 9)

El primer capítol és el pròleg que introdueix el tema i ens ofereix unes pistes inicials des d'una òptica metaliterària:

- Com es diu el personatge principal?
-

- On es desenvolupa l'acció i en quin temps?

- Què preocupa a l'escriptor de la història?

2.2.2.- Ella (pàgina 13)

- En aquest capítol se'ns presenta un nou personatge. Quina edat deu tenir? a què es dedica? Quin aspecte físic té?

- Creus que és important la descripció que es fa del personatge?

- En aquestes poques línies, quina impressió t'ha causat?

- Què té d'especial el llibre que troba?

2.2.3.- El llibre gris (pàgina 15)

En aquestes primeres pàgines t'has anat familiaritzant amb la forma en què l'autor explica la història.

- En quina persona estan narrats aquests primers capítols?

En primera persona En segona persona En tercera persona

- Quina mena de lectures li agraden a la protagonista? perquè?

- Com escull les teves lectures?

2.2.4.- 1(pàgina 17)

- Què vol dir la última frase del capítol “va somriure i va decidir que aquell dia farien les paus. Se n’anava de casa”? Quin és el problema?

2.2.5.- L’autobiografia(pàgina 19)

- Creus que el narrador explicarà una història que va passar en el passat? Justifica la teva resposta amb algun fragment de la lectura.

2.2.6.- 3 (pàgina 21)

- Quins dos indicis comencen a introduir la problemàtica que viu la protagonista?

- Parla d’una tercera mudança. Pots fer el càlcul de temps aproximat que fa que va separar-se de la seva parella? Cada quan s’ha hagut de mudar?

2.2.7.- Les dues vides (pàgina 23)

- Justifica el següent paràgraf:

“A les fotos, ell no apareixia, però podia veure com el rastre corcat dels seus records es menjava la felicitat de la seva família. Va tancar de cop l’últim àlbum, abans no en quedés cap bocí.”

- Per què ell no surt a les fotografies? Què creus que significa? Quina relació té amb el títol del capítol? i de la novel·la?

2.2.8.- 5 (pàgina 25)

- Perquè és evident que la protagonista fuig per alguna raó?

2.2.9.- El guionet (pàgina 27)

- Si no coneixes Jacques Brel, o simplement et ve de gust, pots escoltar la seva cançó “Ne me quitte pas” seguint l’enllaç de la videografia. Resulta interessant saber perquè la va escriure. Esbrina-ho cercant-ho per internet. Et resulta romàntic? respectuós? ofensiu? masculista?

- Justifica el següent paràgraf:

“«No em deixis», li va dir ell fa dos anys. La porta simplement es va tancar rere seu. Ell va quedar tot sol a casa reprimint un rictus i una taquicàrdia. Dos anys després mirava el rellotge. Era hora de ser vulnerable, de ser flexible, de fer esclatar la fràgil bombolla on vivia.”

- Per què creus que el va deixar?

- Per què creus que la truca dos anys després?

2.2.10.- 7 (pàgina 29)

- La protagonista perquè evoca als amics i als pares després d'un any d'evitar al seu ex?

- Com creus que es deu sentir la protagonista?

- Per què no se'n desfà dels llibres sense més ni més?

- Llegeix el següent paràgraf. Per què inicialment se n'alegra i en veure-li la mirada ja no?

“De debò que s’alegrava per ell! Fins que un dia van coincidir amb la mirada de banda a banda del carrer. Aquella mirada no era per alegrar-se.”

2.2.11.- Les ferides (pàgina 31)

Aquest és potser un dels capítols més difícils d'entendre, al menys a priori. Probablement et caldrà acabar de llegir tota la novel·la per esbrinar el significat del diàleg d'aquest matrimoni.

- Tot i així, sabem que la “seva estimada baldufa” el va deixar fa dos anys. Per què creus que ha acceptat de trobar-se amb ell?

- Per què creus que li diu que vol vendre la casa si ella ja no hi viu?

- Justifica el següent diàleg. De qui creus que parlen?

“-Faries bé de no sentir tant rancor amb el món.
-El món me la va treure. No entenc com pots viure sense rancor.
-Perquè aquell dia jo també vaig morir. Jo també la vaig perdre.
I a tu també.
-A mi? Jo no me'n vaig anar. Però estigues tranquil·la, no et retrec que ho fessis tu. Ja no.”

- Per què l'home culpa al món de la pèrdua que tant li dol?

2.2.12.- 9 (pàgina 34)

- Per què la exparella agrideix a la protagonista?

- Quin impacte suposa per la protagonista que algú a qui s'havia estimat li vulgui mal?

2.2.13.- Els racons de casa (pàgina 36)

- Què representa pel pare l'accident a la banyera de la seva filla? perquè?

- Com entens la reacció orgullosa del pare quan dona el vist i plau al gendre?

- Explica què té de sorprenent que tregui les portes?

2.2.14.- L'home invisible (pàgina 38)

- Per què la exparella li envia notes de “fantasies sexuals”? Perquè li horroritzen tant a la protagonista?

Amb la primera nota l'ex amenaça la protagonista amb marcar-li al front les lletres P, U, T, A.

- Una amenaça és un delictes? què en penses?

- Les amenaces solen anar acompanyades d'un abús. Quin dret té l'ex sobre la protagonista? i abans de la separació de la parella?

- És ètic marcar algú? Posa exemples que coneguis de gent que ha estat marcada a la història i els motius.

- Digues sinònims de la paraula “puta”. Creus que a la nota s'utilitza com un insult? perquè?

- La immensa majoria de les persones, fonamentalment dones, que exerceixen la prostitució ho fan per sobreviure o obligades, víctimes del tràfic de persones. Utilitza habitualment aquesta paraula com a insult? és normal? és just? és ètic?

- Fes una llista amb els insults sexistes més habituals que coneixes. Reflexiona sobre quants van dirigits a les noies. Fes-ho també amb els que van dirigits als nois comparant-los amb noies.

Insults a noies

Insults a nois

- Perquè la protagonista creu que els amics poden interpretar les amenaces del seu ex com proposicions romàntiques de contingut sexual?

- Explica què és un delictes d'odi?

2.2.15.- La petita llibreria (pàgina 40)

- Quines són les condicions de vida de la protagonista?

2.2.16.- El llop (pàgina 43)

Quan els pares acomiaden al gendre i a la filla, el pare vol abraçar a la filla, però la filla horroritzada ho impedeix.

- És normal? Per quin motiu creus que es nega? Perquè el marit reacciona amb naturalitat, com si no hagués passat res?

2.2.17.- 13 (pàgina 46)

Llegeix molt atentament aquest breu capítol i localitza al menys 5 frases o situacions que parlin de respecte:

- Què vol dir sexisme?

- Què és la galanteria?

- Justifica el següent fragment:

“Ell creia que era fins i tot qüestió de justícia, i calia ser just davant d’una dona atractiva com aquella.”

- Què vol dir tirar la canya?

- Justifica el següent fragment:

“-Vols que sigui un noi com cal? Puc ser encantador quan no em porto bé!”

- Què és una escalfabraguetes?

- Llegeix el següent fragment i explica què et sembla la situació i què hauries fet tu en lloc d’ella, i en lloc d’ell?

“Ell la va abraçar amistosament i ella el va correspondre, es van fer un petó a la galta i es van acomiadar a porta d’escala.”

2.2.18.- La ceguera (pàgina 49)

- Justifica el títol del capítol.
-
-
-

- Per qui té “el cor en flames d’ençà de la seva mort”?
-
-
-

- Quina nova expectativa et genera el final del capítol?
-
-
-

2.2.19.- 15 (pàgina 51)

- En què consistien les fantasies sexuals de l'ex de la protagonista? Les trobes normals?
-
-
-

2.2.20.- La nena que no podia abraçar (pàgina 56)

- Hores d'ara hem pogut comprovar que la novel·la està estructurada en dues trames. Qui les protagonitza? Què tenen a veure? Quin és l'element que les relaciona?
-
-
-

Probablement aquest és un dels capítols més emotius i delicats de la novel·la. També és dels més tràgics.

- El trobes morbós?
-
-
-

- Fes inventari dels personatges que han anat apareixent fins ara a la novel·la.
-
-
-
-
-

2.2.21.- 17 (pàgina 59)

- Llegeix el següent paràgraf altre cop:

“Quan el veia, els pulmons se li omplien amb una inspiració involuntària fins que li feia bullir el pit uns instants, com una ximpleta, sense poder articular cap paraula, fins que l’alliberava un sospir ofegat que intentava amagar inútilment, perquè, inevitablement, recordava la seva pell dolça, el batec del seu cor i sobretot, la seva abraçada delicada i franca.”

- Creus que està enamorada de l’estudiant?
-
-
-

- Per què creus que en els seus malsons “l’estudiant era o es transformava en el seu ex”? Y per què creus que els agressors dels que “es deslliurava furiosament a mossegades i punyalades, fent-los caure inerts” es convertien en l’estudiant?
-
-
-

- Contínuament dubte si és obsessiva. I tu, penses que ho és?
-
-
-

- Llegeix el següent fragment. Què en penses d’allò que ella espera d’una parella?

“Sabia que només podria confiar amb qui tingués la paraula justa, la mirada franca i el silenci precís en quan s’adonés que ella estava bé o era infeliç. Aleshores, aquella persona seria més que un gran amic i un company, i només llavors podria plantejar-se tornar a viure en parella.”

- Ella, en veure les dues examigues, s’enfronta després de dos anys de no rebre cap ajut. Què hauries fet tu?
-
-
-

- Què vol dir la noia morena amb la següent afirmació? Estàs d'acord?

“Ja m’agradaria que el meu xicot em dediqués tots aquells versos i promeses per enamorar-me de nou!”

2.2.22.- La baldufa (pàgina 65)

- Agafa revistes, una cartolina, tisores i cola i fes el teu propi collage amb les joguines, la roba, els instruments de música i altres coses que t’agradaven a la teva infantesa. Després enganxa paisatges de llocs on viatjar, el cotxe que voldries conduir i el teu *look* preferit. Agafa una imatge teva i retallat la galta esquerra fins al mentó, talla del nas a un llavi, d’una cella fins al pòmul dret, de la galta dreta fins al coll i enganxa-ho al centre del collage sense que encaixin del tot els fragments del teu rostre. Explica què et suggereix. Demana-ho també a les teves amistats i familiars.

- Explica què ha passat en aquest capítol.

2.2.23.- 19 (pàgina 67)

“L’ordre d’allunyament havia finalitzat aquella mateixa setmana” però ella se segueix sentint assetjada.

- És una exagerada?

- Cal més protecció legal a la víctima?

Quan ella fa una visita a l’estudiant s’entristeix en saber que no està sol però accepta entrar i fer nous amics, inclosa la xicoteta de l’estudiant. En una situació com aquesta, quines de les següents reaccions hauries esperat com a “més normals”:

- gelosia alegria ràbia

- atac de riure
- decepció

- baralla
- discussió

2.2.24.- L'hipermercat (pàgina 71)

- Reflexiona sobre els anuncis de l'hipermercat (tant d'homes com de dones): Què representen? Què vol dir cosificació de la dona?

- Per què intervenen els amics? Hi ha altres exemples de solidaritat en altres capítols? Són homes o dones qui s'ofereixen?

- Quin impacte té en els amics i amigues el comportament de l'ex? i el de la protagonista?

- El desenllaç del capítol és versemblant? i realista?

- Moltes vegades els feminicidis es perpetren al carrer i a plena llum del dia. Però gairebé mai intervé ningú, ja sigui pels riscos o per la manca d'oportunitat. Posant per davant que el responsable del crim és l'agressor i que ningú t'ha de qüestionar, tu què faries?

- Independentment del resultat de la trobada entre la protagonista i l'ex, creus que ella fa bé enfrontant-se? quines opcions li queden?

2.2.25.- Cafè i torrades (pàgina 83)

- La frase "Des que ella se'n va anar, la rutina diària havia deixat de tenir sentit" a qui es pot referir?

-
-
-
- Què creus que significa la frase “Ell era el pare, ell la protegiria. I dia rere dia repetia la mateixa rutina, sense canvis, perpetuant el dol.”?

-
-
-
- Al final del capítol l'autor ens enfronta per primer cop al rostre mutilat de “la noia que no podia abraçar”. Et sembla morbós? Justifica perquè l'autor creu necessari mostrar les cicatrius de la víctima.

-
-
-
- Perquè malgrat les cicatrius el pare troba que el somriure de la filla era “el somriure més bonic que havia vist mai.”?

-
-
-
- Amb qui confon a la filla?

2.2.26.- Xoc (pàgina 86)

- Perquè la protagonista se sent vulnerable durant els dos anys de presó de la exparella?

2.2.27.- Esmorzar per a dos (pàgina 88)

- Per què creieu que és important la olor del cafè i torrades tant pel pare com per la filla?

-
-
-
- Quin personatge apareix de nou en aquest capítol i per què?

2.2.28.- 23 (pàgina 91)

- Perquè creus que fa un collage?
-
-
-

- Justifica la frase “Tenia una història que continuar”.
-
-
-

- Què vol dir l'autor amb la següent frase” La història va trucar un dia al timbre de la porta”?
-
-
-

- Resulta una mica confús identificar el personatge que la visita. Perquè? Qui és?
-
-
-

- Perquè la protagonista riu sota el nas quan la “rossa tenyida” diu que té molts llibres?
-
-
-

- Justifica la pregunta que li fa “No tens corrents d'aire sense portes?”
-
-
-

- La “rossa tenyida” li pregunta quan va saber que ella i el seu ex mantenien relacions sexuals. Però per què creus que l'ha vingut a veure realment?
-
-
-

- La “rossa tenyida” no entén la reacció del seu xicot. Què esperava d'ell?

-
-
-
- El diàleg entre elles dues és un duel de malentesos. Des de que ha entrat la visita, res és com s'esperaria que fos: l'antiga amiga morena es presenta a casa seva tenyida de ros, li fa preguntes que no entén i respon coses que l'altre no compren. De què estan parlant i perquè pensen tan diferent?
-
-
-

- Justifica la frase "Aquella visita era ben bé com si ell hagués estat allà".
-
-
-

2.2.29.- Els dimonis (pàgina 97)

- Justifica la frase "Ell volia viure així, però ella no".
-
-
-

- Si la dona ha estat assassinada pel seu gendre, que creus que està passant. És un fantasma, una farsant, un somni, un trastorn mental d'ell?
-
-
-

"El pare va insistir que la filla tornés a viure amb ell. Tots tres junts altre cop!, va pensar. Però ella s'hi va negar. Va proposar-li de fer-li companyia, li va aconsellar que no despengés el telèfon, fins i tot que el desconnectés, que no sortís, que ell s'encarregaria de tot, que ell la cuidaria..."

-Prou, pare!

Que recordés, va ser el primer cop que la seva filla li alçava la veu i el feia callar.

-Hi ha altres maneres de resoldre això. Demà et diré que farem. Vés tranquil. Descansa."

- Justifica el següent fragment:
-
-
-

2.2.30.- 25 (pàgina 101)

L'estudiant i la protagonista celebren dos anys que fa que es coneixen.

- Ho trobes romàntic?

- Quina relació tenen ells dos?

- Quin significat li dones a la dedicatòria del llibre?

2.2.31.- Les dues ànimes (pàgina 107)

- Com interpretes la conversa del pare amb el presoner? Venjança, justícia, impotència...?

2.2.32.- 26, 27, 28 i 29 (pàgina 112)

- Hores d'ara ja hem esbrinat que la numeració dels títols dels capítols no es correspon amb la seva ordenació. Què signifiquen?

- En aquest capítol a la protagonista li entren molts dubtes, fins al punt de renegar del llibre gris, que en certa manera li ha fet de guia. Perquè?

- La visita de la seva amiga rossa li retorna part de la confiança i seguretat que havia perdut durant el capítol. Perquè?

- L'amiga rossa confessa a la protagonista la relació que l'amiga morena mantenia amb el seu ex abans fins i tot que ella trenqués la relació. Creus que aquesta infidelitat és motiu de gelosia? Quina actitud té la protagonista?
-
-
-

- L'amiga morena justifica els blaus que l'amant li deixava pel cos com a proves d'amor. Estàs d'acord? És justificable? Què et provoca?
-
-
-

- Quines afirmacions següents sobre l'amor comparteixes?
 - La meua parella és la meua mitja taronja perquè, d'alguna manera, estàvem predestinats a estar junts.
 - L'amor només es pot sentir per una sola persona al mateix temps.
 - L'amor condueix al matrimoni i a la convivència conjugal, i és la seva base.
 - L'amor ho pot tot i, si hi ha vertader amor, els obstacles no han d'influir sobre la parella.
 - L'amor passional dels primers mesos de relació amorosa, si és amor verdader, ha de perdurar per sempre.
 - L'amor comporta que sempre siguis fidel a la teua parella.
 - Els sentiments d'amor són lliures i no els influeixen ni valors socials, biològics o culturals aliens a la nostra voluntat.
 - Si desapareix la passió, és que s'ha acabat l'amor.
 - Tenir parella és una necessitat natural i universal en totes les èpoques i cultures.
 - La gelosia és l'indicador de l'amor verdader.

Cap al final del capítol la protagonista s'ha quedat sola i reprèn la lectura del "llibre gris".

- De les vegades que l'ha agafat durant tota la novel·la, pots dir quantes fa fins ara?
-
-
-

- Quan arriba al paràgraf "... fins que li comencessin de nou a tremolar les mans i hagués de tornar a deixar el llibre al faristol", perquè s'estremeix?
-
-
-

2.2.33.- La dona visible (pàgina 122)

Al començament de la lectura d'aquest capítol es recull la intervenció de “la noia que no podia abraçar” en un programa de televisió on denuncia l'opinió que sosté que “la violència és censurable però si es dona a casa és menys greu”. Què significa aquesta frase? La comparteixes? La pots rebatre?

2.2.34.- 30 (pàgina 127)

En aquest capítol es produeix una cosa curiosa des del punt de vista narratiu ja que les dues línies de narració es troben perquè la protagonista aconsegueix parlar amb “la noia que no podia abraçar”.

- Quan la protagonista entra al centre d'atenció a la dona dubte en preguntar per “la noia que no podia abraçar” o explicar el seu cas d'assetjament. Perquè no s'ho havia plantejat fins aleshores?

- Perquè només hi ha dones al centre?

- Perquè, malgrat la cirurgia, encara li queden cicatrius a “la noia que no podia abraçar”?

- Perquè “la noia que no podia abraçar” li torna el llibre a la protagonista tot i que ha vingut a tornar-li?

- La veu del pare apareix en aquestes pàgines o només se'n fa referència?

- Què li ha passat al pare?

-
- Què li vol preguntar la protagonista a “la noia que no podia abraçar”? Obté resposta? Creus que aquesta incertesa la pateixen les dones víctimes de maltractament a la vida real?
-
-
-

2.2.35.- L'estigma (pàgina 138)

- Aquest capítol, protagonitzat per “la noia que no podia abraçar” està dividit en 3 parts. Identifica-les.
-
-
-

- Què tenen de significatius els consells de la mare?
-
-
-

- Què té d'advers la frase “Però va arribar al dia del seu casament carregada de tòpics i il·lusions. Volia estimar i ser estimada, tenir fills, ser feliç i envellir com a mare”?
-
-
-

- Per què “s’havia d’empassar la por que molts homes li causaven, i alguns gestos i carícies involuntàries encara li provocaven pànic”?
-
-
-

- Per què creus que han atacat a l'ex?
-
-
-

- Quin significat té que somnï amb els seus pares?
-
-
-

2.2.36.- i 31 (pàgina 144)

- Quin tipus de violència s'exerceix sobre les dones en aquest capítol? és habitual a la vida real?

- Moltes dones són víctimes d'abusos i "aprenen" a tolerar-lo com si fos una cosa normal per evitar represàlies. De fet aquesta és la excusa dels agressors per no fer-se responsables de les seves extralimitacions, que poden anar des de la humiliació psicològica, a l'agressió física i la violació sexual.

2.2.37.- L'espasa de Dàmocles (pàgina 153)

- Per quina raó creus que el narrador utilitza el recurs de la cançó que acompanya els esdeveniments?

- A la novel·la sembla mostrar que les dones viuen atrapades en un cicle de violència del qual resulta difícil escapar. No obstant això, la protagonista i "la noia que no podia abraçar", semblen aconseguir-ho. Com entens la forma en què "Ella" ho fa?

- Fes inventari dels personatges que han anat apareixent des del capítol "17" fins al final de la novel·la.

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

- El llibre gris ha condicionat en tot moment el curs de la història? Se'l pot considerar un personatge més? De fet, si ho fos, seria l'únic personatge amb nom propi, i un nom de pila. ¿Quins?

- I la societat? tots els familiars, amics, ex-amics, mitjans de comunicació, institucions... es pot considerar un personatge col·lectiu?

- Esbrinar que significa “obra coral”. Autobiografia de l’home invisible [el llibre gris] ho és?

- Justifica el títol de l’obra en funció del significat global de la novel·la.

- Perquè creus que l’obra es desenvolupa en un lloc i un temps indeterminats?

- Escull i ordena els següents tipus d’agressions segons van succeint al llarg de tota la novel·la:

○ Agafar○ Agredir “jugant”○ Agredir amb objectes○ Aïllar○ Amençar○ Amençar amb objectes○ Amençar amb armes○ Amençar de mort○ Arrencar el cabell○ Assassinar○ Bromes, acudits feridors○ Bufetejar○ Burles	○ Colpejar○ Controlar○ Controlar○ Cremar○ Donar cops de peu○ Empènyer○ Engany, mentides○ Escopir○ Flagel·lar○ Forçar sexualment○ Fracturar○ Gelosia○ Ignorar	○ Mossegar○ Mutilar○ Ofegar○ Punxar○ Ridiculitzar○ Silencis○ Tancar○ Trencament d'objectes○ Ús d'armes○ Violar

- Quines d’aquestes agressions creus que no tenen importància? perquè?

- Per què la protagonista té tantes dificultats per portar una vida normal? Raona i explica quina protecció creus que necessita per poder-la dur.

2.3. Després de llegir

2.3.1.- Un llibre que tracta d'un llibre

Metaliteratura per motivar el gust per la lectura.

A “Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris]” les reflexions al voltant de la literatura es fan servir per mostrar al lector la importància de la lectura. Les escenes en què es representa la lectura d'un llibre, l'afició de la protagonista a la lectura, el costum de triar els llibres que acompanyaran un nou llibre a l'estanteria i els regals de llibres i, fins i tot, d'una llibreria amb faristol, poden ser considerades com a referències metaliteràries que engresquen a llegir, a sentir-se bé entre llibres i motivar la seva lectura. És un llibre que pretén transmetre amor pels llibres de tota mena. Però, al capdavant no es tracta del fet de llegir en sí, sinó del seu contingut, dels sentiments que evocuen les paraules, de les emocions que transmeten, i de les expectatives que generen en el lector.

Perquè en “el llibre gris” la metaliteratura no és un fi en sí mateix, tot el contrari, és un mitjà per intentar remoure la consciència del lector. De fet, el llibre que llegeix la protagonista és un llibre que li transforma la vida, i ho fa perquè l'autor d'”Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris] vol motivar la reflexió en el lector del relat d'aquest procés de transformació.

La metaliteratura és la literatura que parla sobre la pròpia literatura.

A “Autobiografia de l'home invisible”, malgrat té una trama principal entorn a la violència masclista que aparentment és aliena a la literatura, també reflexiona constantment sobre el propi acte de llegir –i també d'escriure, encara que en menys ocasions–. També inclou referències a altres obres i autors que donen sentit a la pròpia trama però l'obra de Joan Balart va més enllà del tema de la literatura dins la literatura.

A la metaliteratura els personatges prenen consciència de ser tals.

A “Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris]” es narra la història d'un llibre, de com algú l'ha escrit, l'abandona i algú altre el troba i

el llegeix. Inicialment sembla, de manera premeditada, que el narrador estableix amb aquests dos llibres, el físic i el fictici, un joc de matrioixques amb el lector extern a la trama, una mena de joc de dos miralls paral·lels, un reflex en el reflex, la caixa dins la caixa, el relat dins el relat, el somni dins el somni, la novel·la dins la novel·la, fins que l'inici es tanca amb el final. Però en realitat és el llibre d'un llibre que exigeix la consciència i la participació de qui llegeix. La protagonista de la novel·la pren consciència del greu problema que viu gràcies en part a la lectura del llibre, xocant amb les seves creences i prejudicis, adonant-se del paper que tenia designat al món abans de trobar el llibre i prenent consciència del nou paper a mesura que avança la lectura. Amb “Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris]” es pretén el mateix amb la lectora o lector, ja que tant el relat creat per Joan Balart i el de l'escriptor de la història, com el de la novel·la que llegeix la protagonista i el lector real són el mateix relat, quedant situats tots ells al mateix nivell de realitat. El narrador vol establir un joc metaliterari amb el lector inserint-lo en la metaficció de “la novel·la d'una novel·la”, interaccionant amb ell perquè s'apropi al personatge i sigui ell mateix, lectora o lector, qui prengui consciència del seu lloc a la trama.

A la metaliteratura els elements literaris són un personatge més.

En algun moment de la història, la protagonista pren consciència de sí mateixa, potser en el mateix moment que s'adona que el llibre que té a les mans narra la seva pròpia història. És aleshores que el lector també pot considerar “el llibre gris” com un protagonista més de la novel·la. Però va més enllà, segons el grau d'identificació amb la protagonista, nosaltres, com a lectores i lectors també podem prendre consciència de nosaltres mateixos, potser en el mateix moment que ens adonem que el llibre que tenim a les mans és el mateix que llegeix la protagonista, i per tant “som ella”. És aquí on trobem la solució al joc que el narrador ens ha proposat al principi de la lectura, fent coincidir el principi de l'obra fictícia amb el del llibre que

el lector acaba de llegir: el llibre físic i el fictici són el mateix llibre. La lectura ens ha portat de la mà seguint al “personatge llibre” amb la intenció d’introduir-nos a la història i viure les vicissituds dels personatges per empatitzar amb ells, comprendre la seva problemàtica i prendre consciència que la història, un cop tanquem el

llibre, saltarà de les pàgines a la nostra pròpia realitat.

Però, de fet, la dedicatòria inicial ja ens adverteix d’això, no?

2.3.1.1.- Què és la metaliteratura? Pots posar exemples d’altres llibres on predomini la metaliteratura?

2.3.1.2.- Per què creus que l’autor a escrit una autobiografia en tercera persona?

2.3.2.-Personatges

Ara que ja has llegit la novel·la completa farem un petit estudi dels personatges. Agafa els inventaris de personatges que has anat fent durant la lectura i classifica’ls segons convingui:

PRINCIPALS	SECUNDARIS	COMPARSA

– Indica quin personatge es refereix cada fragment.

Fragment	Personatge
Va convertir una taula de l’hospital en un gran collage, una mena de mapa mental de coses que li agradaven per la seva filla, com si encara fos petita: joguines, roba, instruments de música... Després es va anar fixant en coses que podria tenir de gran, en una mena de futur alternatiu: llocs on viatjar, el cotxe que voldria conduir i el seu look amb cares femenines de pell rosada, cabell fosc i llis com el d’ella.	

Es va anar animant i, dia sí dia també, va anar retallant imatges de coses que voldria, llocs on li agradaria anar i persones que li atreïen per alguna raó, nens jugant, músics concentrats, escriptors amb rostre greu, gimnastes entrenant, excursionistes esgotats...	
Com a dona, li va dir alçant la mirada mentre la vestia de blanc i li posava una mà sobre el pit «aquest cor és teu, és el teu tresor, ningú se'l mereix com tu. No l'entreguis a ningú, serà molt més divertit compartir-lo. Si algú te'l vol prendre amb paraules d'amor, desconfia, el diable és el millor seductor del món»	
Mentre caminava pel carrer, abocava la seva mirada als infants que jugaven, innocents i aliens. La brillantor de la seva mirada amant revelava la força que la va alliberar. Però el dia que el seu exmarit li va mutilar el rostre, li va extirpar el cor. Ella l'havia estimat incondicionalment fins que ell va enterrar els seus desitjos.	

2.3.3.-Tema

Com a activitats de desenvolupament i amb la intenció que l'alumnat apliqui i consolidi els continguts treballats, en petits grups hauran de realitzar les següents tasques. Per a això podran consultar internet, diferents diccionaris, inclòs el de l'annex d'aquesta guia, la pàgina web de la Plataforma Contra les Violències de Gènere www.violenciadegenere.org i la web de la novel·la www.elllibregris.com i posar-ho en comú.

- Quin és el tema que tracta "Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris]?

- Quins altres temes aborda?

- Què és el masclisme? A què respon que algunes persones o sectors socials equiparin el masclisme i el feminisme?

- Busca al diccionari o a internet, el significat de les següents paraules: assetjament sexual, androcentrisme, discriminació positiva, patriarcat, segregació sexual, sexisme, sostre de vidre, violència de gènere.

- Busca al diccionari o a internet, el significat de les següents paraules: coeducació, quota de participació, democràcia paritària, drets reproductius, diferència, apoderament de les dones, feminisme, feminització de la pobresa, gènere, igualtat de gènere, moviment feminista, vot femení.

- Explica la diferència entre violència domèstica (o intrafamiliar) i la violència de gènere (també anomenada sexista o masclista).

- Fa uns anys els feminicidis i crims d'odi contra les dones s'anomenaven crims passionals. Amb quina intenció?

- Trobeu diferències entre una violació sexual a mans d'un desconegut, del xicot o del marit de la víctima? i si la víctima és prostituta?

- Hi ha diferència entre la violació i el "sexu no consentit"?

- Quines conseqüències tenen els crims comesos contra les dones per a la societat en general?

-
- Recolliu de la premsa diària notícies de violència de gènere i llegiu-ne alguna d'elles.
-
-
-

- Per quin motiu creus que peguen els homes a les dones.
-
-
-

- Per què creus que la majoria de les dones maltractades conviuen durant anys o per sempre amb el seu agressor sense explicar-ho a ningú.
-
-
-

- Què pot fer una dona amb o sense fills que denuncia el seu marit i té més por del que li passi després.
-
-
-

- Què podem fer nosaltres de manera quotidiana per a col·laborar amb acabar amb la violència masclista, quines són aquelles accions petites, aquelles accions individuals que sembla que no transformen res però que són fonamentals per aquest canvi cultural, per aquest canvi de mentalitat de la societat que novel·les com la del Joan Balart ens poden ajudar a fer?

2.3.4.-Argument

- Fes un resum de l'argument de l'obra que no ocupi més de quatre línies.
-
-
-
-

La novel·la social

- Justifica per quina raó podem situar aquesta novel·la en el gènere social i però també es pot considerar literatura feminista al mateix temps.
-
-
-

- Quins altres dos subgèneres encaixen amb la novel·la que acabes de llegir? Assenyalala's.

- Novel·la romàntica
- Novel·la femenina

- Novel·la biogràfica
- Novel·la de terror

- L'obra s'estructura en dues trames amb diferents temps i personatges que acaben trobant-se. T'ha costat llegir-lo o pel contrari la lectura ha resultat més dinàmica?
-
-
-

2.3.5.-Espai i temps

Tot i que no s'indica cap data, al llarg de tota la novel·la l'autor va deixant tota una sèrie de pistes que et permetran establir en quin moment es desenvolupen la majoria de capítols. La història de la protagonista és gairebé lineal i per tant et facilitarà molt situar cada capítol. La història del pare de "la noia que no podia abraçar" fa molts girs i flashbacks que dificultaran situar cadascuna de les seqüències en el temps però també hi han elements que et permetran fer un plantejament temporal aproximat.

- A continuació trobaràs dues graelles corresponents a la línia argumental de la història de l'escriptor (ELL) i a la de la protagonista (ELLA) perquè ordenis els capítols. La primera columna correspon al títol del capítol, la del mig la pista que ho indica i la de la dreta a la temporalització.

ELL

ELLA

- Fes un comentari sobre el context espai-temporal en què es desenvolupa la novel·la tenint en compte les dues línies argumentals.
-

- Tot i que no s'especifica el lloc, com podem deduir aproximadament a quin lloc del món transcorren els fets? quines pistes dona l'autor?

2.3.6.-Valors

Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris] ens permet tractar diversos temes: la violència masclista i els diversos graus de responsabilitat dins la societat que l'alimenten, els diversos drets humans que es vulneren amb aquest tipus de violència, i els valors que cal fomentar per eradicar aquestes vulneracions.

- En aquesta història, quin pes té l'empoderament enfront de qualsevol altre valor?

- Ordena amb un número segons la importància que creus que tenen en la història els valors següents:
 - o Igualtat
 - o Respecte
 - o Solidaritat
 - o Empoderament

La valentia, el respecte, la solidaritat, l'empoderament de la dona són alguns dels valors que transmet la novel·la.

- Escribeu un fragment de la novel·la en què es reflecteixi cadascun d'aquests valors i indica a quin personatge l'associes.

Igualtat:

Respecte:

Solidaritat:

Empoderament

2.3.7.-Llenguatge

No sobresurt en aquesta novel·la encerts expressius que denoten una preocupació estilística excessiva; tot respon, per contra, a una efectivitat narrativa. El llenguatge és senzill, i les descripcions de personatges i llocs són mínimes o inexistents, gairebé brotxades, tot i que les emocions estan ben descrites.

- Posa alguns exemples.

2.3.8.-Valoració del llibre

Molt bo Bo Regular Avorrit

BIBLIOGRAFIA

Relacionada amb la obra

Balart Cerdán, Joan. Autobiografia de l'home invisible [el llibre gris]. Alzira (València): Neopàtria, 2016. (Manuzio Narrativa)
Cortazar, Julio. Casa tomada y otros cuentos. Alfaguara, 2007
Salinger, Jerome David. El vigilant en el camp de segol. Edicions 62, 2011
Rulfo, Juan. Pedro Páramo. R. M. Verlag, 2005
Lovecraft, Howard Phillips; Derleth, August. La habitacion cerrada y otros cuentos de terror. Alianza Editorial, 2005.
Balzac, Honoré de. Eugénie Grandet. Proa, 2002.
Anglada i Sarriera, Lola. Margarida. Alta Fulla, 1978.
Beauvoir, Simone de. El segon sexe (Els fets i els mites) T.1. Edicions 62, 1968.
Beauvoir, Simone de. El segon sexe (L'experiència viscuda) T.2. Edicions 62, 1996.
Woolf, Virginia. Orlando. Proa, 2008.
Winterson, Jeanette. La nena del far. Lumen, 2015.

Recomanada

Ende, Michael. Momo. Suma de Lletres, 2003.
Nessmann, Philippe. Al país dels indis. La descoberta del Far West. Barcelona: Bambú, 2011.
Sierra i Fabra, Jordi. A l'altra banda del mirall. Empuries, 2003.
Lienas, Gemma. El diari lila de la Carlota. Empuries, 2001.
Ribera, Jaume; Martin, Andreu. El diari vermell del Flanagan. Columna Edicions, 2008.
Hanika, Beate Teresa. Les llagrimas de la caputxeta. Takatuka, 2011.
Larsson, Stieg. Els homes que no estimaven les dones. Columna Edicions, 2008.

Webgrafia relacionada amb l'obra

<http://www.elmundo.es/cultura/2014/03/24/53305fbca474110348b4575.html>

Videografía relacionada amb l'obra

Brel, Jacques. Ne me quitte pas. [José Vergara], 2012. [Archivo de video]. Recuperado de <https://www.youtube.com/watch?v=Ui8OBv6jelg>

More, Beny. Que me hace daño. [MrRobertopagan21], 2012. [Archivo de video]. Recuperado de <https://www.youtube.com/watch?v=iGLcUY65WV4>

Webgrafía

<https://diskuse.wordpress.com/2011/02/07/mujeres-y-literatura-las-pioneras/>

<http://hoy.com.do/violencia-contra-la-mujer-10-libros-para-reflexionar/>

http://www.eldiario.es/zonacritica/hombres-incluidos-Ley-Violencia-Genero_6_456414383.html

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/espana/violencia-contra-las-mujeres/>

<http://winstonbuendia.blogspot.com.es/2014/05/siete-muestras-de-machismo-en-espana.html>

<http://www.cdp.udl.cat/tallers/index.php/ca/glossari/item/24-model-d-amor-romantic>

<http://www.cdp.udl.cat/tallers/index.php/ca/glossari/item/23-micromasclismes/23-micromasclismes>

<http://www.fundacionmujeres.es/maletincoeducacion/pdf/CUAD5horiz.pdf>

<http://www.muchasvidas.com/terapias/violencia/ciclos-y-etapas-de-desarrollo-de-la-violencia>

http://b2pernas.blogspot.com.es/2015_08_01_archive.html

<http://www.feministas.org/violencia-de-genero-o-terrorismo.html>

<https://bretemas.gal/terrorismo-machista/>

https://es.wikipedia.org/wiki/Novela_social_esp%C3%B1ola

<http://feminismo.about.com/od/publicaciones/fl/Mujeres-escritoras-eacutexito-maacutes-allaacutec-de-los-prejuicios.htm>

http://www.ara.cat/cultura/literatura-feminista-trenca-ninxol_0_1796220373.html

<http://cinemania.elmundo.es/noticias/el-test-de-bechdel-como-saber-si-una-pelicula-es-machista/>

http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_materialdidactic_violencia_masclista.pdf

<http://www.fundacionmujeres.es/maletincoeducacion/pdf/CUAD5horiz.pdf>

<http://www.dipgra.es/uploaddoc/contenidos/11313/Gu%C3%ADa%20de%20lectura%20infantil%20La%20mochila%20violeta.pdf>

<http://bechdeltest.com/>

<http://www.caninomag.es/los-personajes-femeninos-examen-6-herramientas-evidenciar-sexismo/>

ANNEX

Vocabulari per a la Igualtat

Assetjament Sexual

Comprèn tot comportament sexual verbal o físic, no desitjat per la persona assetjada, dut a terme en diferents espais de la vida quotidiana, aprofitant-se de una situació de superioritat o companyonia i que repercuteix en les condicions de l'entorn fent-les hostils, intimidatòries i humiliants. L'assetjament sexual és una expressió més de les relacions de poder que exerceixen els homes sobre les dones. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Androcentrisme

Visió del món i de les coses, des del punt de vista teòric i del coneixement, en la qual els homes són el centre i la mesura de totes elles, ocultant i fent invisible tota la resta, entre elles les aportacions i contribucions de les dones a la societat. Una visió androcèntrica pressuposa que l'experiència masculina seria "la universal", la principal, la referència o representació de la humanitat, obviant la experiència femenina. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Coeducació

Mètode d'intervenció educatiu que va més enllà de l'educació mixta i les bases s'assenten en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de nenes i nens, independentment del seu sexe. La coeducació és, per tant, educar des de la igualtat de valors de les persones. La Llei General d'Ordenació del Sistema Educatiu (LOGSE) estableix com normatiu el principi de no discriminació per raó de sexe i com a principi educatiu la formació en igualtat entre els sexes i el rebuig de tota forma de discriminació. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Quota de Participació

Reserva d'una determinada quantitat o espai de participació amb l'objectiu que diferents col·lectius puguin compartir activitats socials, polítiques i econòmiques.

Acció Positiva que implica l'establiment de determinats percentatges de presència de les dones respecte als homes per tal de pal·liar l'escassa compareixença de les mateixes en alguna activitat concreta. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Democràcia Paritària

Forma d'organització social i política en què hi ha igualtat de nombre i drets dels diferents col·lectius que componen la societat i que han de formar part dels òrgans decisoris i de govern.

Històricament les dones han estat apartades de la participació social i política ja que no se les ha considerat ciutadanes de ple dret. En l'actualitat, la majoria de les democràcies pateixen d'una escassa presència de dones en els poders i òrgans de l'Estat, de manera que aquesta equiparació és considerada per determinats col·lectius de dones un principi fonamental per a la consecució de la igualtat entre dones i homes. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Drets Reproductius

El concepte de salut és molt més ampli que la simple absència de malaltia. En conseqüència, la salut reproductiva implica la capacitat de gaudir d'una vida sexual satisfactòria i sense riscos, de gaudir de la capacitat de reproduir-se i de la llibertat de decidir com, quan i quantes filles i fills es desitgen tenir. D'aquesta manera, s'entén per drets reproductius aquells que tenen les dones i els homes per poder obtenir informació i lliure accés als mètodes anticonceptius, dret a rebre seguiment adequat les dones durant els seus embarassos i a l'atenció personalitzada

durant i després del part. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Diferència

Varietat, diversitat d'actituds i comportaments. El concepte de la diferència entre els sexes és la base del feminisme que reivindica la valorització de qualitats atribuïdes a les dones enfront de valors suposadament masculins que han donat lloc a societats agressives i plenes de desigualtat.

La teoria de la diferència expressa el seu temor que la simple igualtat política i laboral ens faci imitar els valors exaltats per la societat patriarcal i, d'altra banda, considera que l'igualitarisme no fa justícia a les dones, ja que els homes i les dones són diferents. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Discriminació positiva

Mesures dirigides a un grup determinat, amb les quals es pretén suprimir i prevenir una discriminació o compensar els desavantatges resultants d'actituds, comportaments i estructures existents, denominades de vegades "Discriminació Positiva". (Guia Europa perspectiva de gènere. Carrefour Europeu)

Doble Jornada

Condició a la qual es veuen sotmeses les dones que exerceixen un treball remunerat en horari laboral i que a més han de desenvolupar totes les tasques que implica el treball reproductiu i que no és compartit pels seus companys. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Apoderament de les dones

Terme encunyat en la Conferència Mundial de les Dones a Beijing (Pekín) per referir-se al augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Actualment aquesta expressió comporta també una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament ostenten les dones i que té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat de les

dones com a persones. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Espai domèstic

S'identifica amb l'àmbit reproductiu, amb l'espai de la "inactivitat" on té lloc la criança, els afectes i la cura de les persones dependents, és a dir, on es cobreixen les necessitats personals. En aquest espai és on s'ha col·locat tradicionalment a les dones. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Espai privat

És l'espai i el temps propi que no es dona a altres persones, que es procura per si mateixes, allunyades de l'espai domèstic o del públic; és aquest espai en què les persones es cultiven per projectar-se després en l'àmbit públic.

Com assenyala Soledad Murillo: "És el lloc del temps singular, del que és propi, la condició d'estar amb si mateix de manera crítica i reflexiva, és el culte a la individualitat i respon a la qualitat de ocupar-se de si mateix". Aquesta autora ha posat de manifest com la privacitat és una parcel·la de la qual gaudeixen principalment els homes i que en el cas de les dones tendeix a confondre amb el domèstic, furtant-lis aquest espai per a si. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Espai públic

S'identifica amb l'àmbit productiu, amb l'espai de l'activitat, on té lloc la vida laboral, social, política, econòmica; és el lloc de participació en la societat i del reconeixement. En aquest espai és on s'han col·locat els homes tradicionalment. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Feminisme

Corrent de pensament en permanent evolució per la defensa de la igualtat de drets i oportunitats entre ambdós sexes. Constitueix una forma diferent d'entendre el món, les relacions de poder, les estructures socials i les relacions entre els sexes.

Aquesta nova manera d'observar la realitat, des de la perspectiva de les dones, és el motor que està produint més canvis en el present segle, en el sistema i els valors socials, aconseguint que les institucions modifiquin les seves polítiques socials i econòmiques. Simone de Beauvoir parla del feminisme com una manera de viure individualment i de lluitar col·lectivament. Actualment el feminisme es divideix en dos grans corrents: feminisme de la igualtat i feminisme de la diferència.

El feminisme de la diferència aposta pel sentit, el significat que se li dóna al fet de ser dona, pel reconeixement dels valors que tradicionalment s'han considerat com femenins donant-los autoritat i poder social, al marge de les estructures patriarcals.

El feminisme de la igualtat aspira a una societat en què es produeixi la integració de les individualitats un cop superats els estereotips del sistema sexe-gènere. Defensa que dones i homes tenen els mateixos drets i, d'aquesta manera, poden participar en igualtat en totes les estructures socials. La igualtat no pretén homogeneïtzar sinó reconèixer la diversitat de dones i homes. Mites, estereotips i desqualificacions han envoltat sempre a aquest corrent de pensament. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Feminització de la pobresa

Fenomen que dóna nom a una situació generalitzada en la majoria dels països i que fa visibles les dones com a col·lectiu que constitueix la majoria de la població pobra del Planeta. La pobresa i les polítiques d'ajust dels països impacten de manera directa en la participació de les dones en el mercat laboral i en el seu accés als recursos econòmics i socials que ofereix l'Estat de benestar, promovent lleis i pràctiques administratives que limiten l'accés de les dones als recursos econòmics. Així doncs, les persones que habiten el Quart Món (bosses de pobresa en els països desenvolupats) i els llocs de exclusió social són prioritàriament dones. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Gènere

Les investigacions feministes dels anys 70 mostren que el concepte de sexe no és vàlid per a explicar les diferències d'activitats entre homes i dones en les diferents cultures al llarg de la història. S'elabora i introdueix llavors el concepte de gènere com a categoria d'anàlisi que permet diferenciar i separar el biològic, atribuït al sexe, del cultural, determinat pel gènere.

Gerda Lerner assenyala que el gènere "és la definició cultural de la conducta considera apropiada als sexes en una societat-tat i en un moment determinats". Carole Pateman afirma que: "La posició de la dona no està dictada per la natura, per la biologia o pel sexe, sinó que és una qüestió que depèn d'un artifici polític i social". Alicia Puleo sosté que el gènere "és el caràcter construït culturalment, del que cada societat considera masculí o femení". Joan W. Scott subratlla que: "El gènere es concreta en les diverses pràctiques que contribueixen a estructurar i donar forma a l'experiència. El gènere és una construcció discursiva i cultural dels sexes biològics".

En definitiva, el gènere i, en conseqüència, les relacions de gènere són "construccions socials" que varien d'unes societats a altres i d'uns temps als altres, i per tant, com a tals, susceptibles de modificació, de reinterpretació i de reconstrucció. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Igualtat de dret

Igualtat formal davant la llei. Equiparació d'homes i dones mitjançant mesures legislatives.

Als països europeus de règims democràtics, és després de la primera guerra mundial quan es restaura el principi d'igualtat davant la llei i es reconeix a les dones el dret a l'educació, al treball retribuït i al vot.

A Espanya, el principi d'igualtat legal no es consagra establement fins a la constitució de 1978.

Igualtat de gènere

La igualtat de gènere s'entén com una relació d'equivalència en el sentit que les persones tenen el mateix valor, independentment del seu sexe, i per això són iguals.

Segons Celia Amorós: "La igualtat de gènere és el concepte normatiu regulador d'un projecte feminista de transformació social".

Les dues èpoques històriques precedents que van tractar sobre la igualtat van ser la grega i la francesa, encara que totes dues ho fan de forma excloent respecte a les dones.

La igualtat no excloent entre sexes es desenvolupa a la Il·lustració francesa a través de les obres de Condorcet i Olympe de Gouges, encara que ja en 1673 Poulain de la Barre havia publicat De la igualtat dels dos sexes. No obstant això, la teoria / a dominant d'aquesta època, representada per Kant i Rous-siguin, considerava a les dones com pertanyents a l'espècie humana però sense aquesta-tut ple de subjectes.

La idea d'igualtat ha estat protagonista durant anys en la majoria de les reivindicacions de dones i dels moviments de dones. El principi d'igualtat entre homes i dones és un dels que menys ha evolucionat quant al que significa el reconeixement dels drets i llibertats fonamentals. Els drets humans se segueixen vulnerant i amb especial impunitat els de les dones. En cap lloc del món el tractament de les dones s'ha equiparat realment al dels homes.

Igualtat de fet

Paritat entre homes i dones real i efectiva. La sola promulgació de la igualtat legal no és suficient per canviar els costums i estructures de la desigualtat. El mecanisme d'acció positiva té com a finalitat treballar activa-ment i contrarestar les desigualtats de partida perquè la igualtat d-des entre homes i dones sigui una realitat.

Igualtat d'oportunitats entre homes i dones

Fonamentat en el principi d'igualtat, es refereix a la necessitat de corregir les

desigualtats que existeixen entre homes i dones en la societat. Constitueix la garantia que dones i homes puguin participar en diferents esferes (econòmiques, política, participació social, de presa de decisions) i activitats (educació, formació, ocupació) sobre bases d'igualtat. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

masclisme

Comportament de desvalorització cap a les dones.

Respon a una forma particular d'organitzar les relacions entre els gèneres. Es caracteritza per l'èmfasi en la virilitat, la força i el desinterès respecte als assumptes domèstics per part dels homes. La desigual distribució de l'exercici del poder sobre altres o altres condueix a la asimetria en la relació entre tots dos.

La posició de gènere (femení o masculí) és un dels eixos crucials per on discorren les desigualtats de poder i la família, un dels àmbits en què es manifesta. Els processos de socialització de la cultura han legitimat la creença en la posició superior de l'home: el poder personal i l'autoafirmació en possessió de la raó i la força de l'home i la definició de la dona com inferior al seu servei. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

mainstreaming

Una "política de mainstreaming" vol dir que s'han de tenir en compte les qüestions relatives a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones de forma transversal en totes les polítiques i accions, i no abordar aquest tema únicament sota un enfocament d'accions directes i específiques a favor de la dona. (Guia Europa perspectiva de gènere. Carrefour Europeu)

Terme anglosaxó que s'utilitza per designar la integració de les polítiques específiques en matèria d'igualtat d'oportunitats en les polítiques generals, de tal manera que el principi d'igualtat es constitueixi en l'eix vertebrador de les mateixes.

Durant els últims anys a la UE s'ha proclamat el mainstreaming com a marc de referència necessari que ha de ser incorporat tant en l'acció estructural pròpia de la UE com en les polítiques generals de cada un dels estats membres, havent-se recollit referències del mainstreaming tant en les regulacions generals com per exemple en els Reglaments dels Fons Estructurals, com en les polítiques relatives a la igualtat d'oportunitats, IV Programa d'Acció Comunitari per a la igualtat d'oportunitats entre Homes i Dones (1996-2000).

(VEURE TRANSVERSALITAT)

moviment feminista

"El feminisme és una forma de pensar i una manera de viure". Simone de Beauvoir.

El moviment feminista està integrat per dones feministes organitzades al voltant de diversos col·lectius, plataformes, assemblees i associacions de dones que tenen en comú la consciència de grup oprimida per la ideologia patriarcal. Té un caràcter social, polític, filosòfic i reivindicatiu que preconitza la igualtat de drets de dones i homes i la llibertat per triar el model de vida que desitgen seguir, més enllà d'estereotips i rols sexistes que assignen a dones i homes comportaments, desitjos i realitats.

Al llarg de la història sempre han existit dones amb una clara consciència de les desigualtats a què estaven sotmeses pel simple fet de ser dones. Però és entorn de l'any 1788 quan comença a existir un moviment organitzat. En aquest any apareix "Quaderns de queixes", escrits per dones que volen canviar aspectes de la societat. En 1791 es publica Els Drets de la Dona i de la Ciutadania / a, d'Olympe de Gouges en el qual es demana l'abolició del matrimoni i la seva substitució per un "contracte social" entre dones i homes i la paritat de drets. Des d'aquest moment se succeeixen les reivindicacions de tot tipus. En 1792 es publica Vindicació dels drets de la dona, de Mary Wollstonecraft, reivindicant el dret al treball, a l'educació, a l'emancipació econòmica, a la paritat de condicions.

La "Declaració de Sentiments", de Sèneca Falls, signada per 68 dones i 32 homes, es pronunciava per la igualtat de drets sobre la propietat, de salari en el treball, de dret sobre la custòdia de les filles i fills, per a subscriure contractes i per votar. La reivindicació de les dones pel dret al vot, principi bàsic en qualsevol societat democràtica, abasta des del segle XIX fins ben entrat el segle XX. Durant aquest període, milers de dones a Europa i Amèrica van utilitzar la seva imaginació, la seva voluntat, les seves forces i de vegades la seva vida per conquerir un dret que ara es considera fonamental, el dret a triar lliurement a les persones que representen els seus interessos.

El moviment feminista actual és hereu de totes aquestes dones i de moltes altres que arreu del món lluiten, ara mateix, per una societat més justa, per a dones i homes. A Espanya, els orígens es remunten a 1960, al voltant de reivindicacions ben concretes: el dret al divorci, la supressió de la pena d'adulteri, els centres de planificació familiar, les discriminacions salarials, etc. Amb el lema de "allò personal és polític", es formen grups de reflexió al voltant de temes de la vida quotidiana amb gran caràcter ideològic, les relacions personals, la sexualitat, igualtat legal, etc. En l'actualitat no es pot parlar d'un sol moviment feminista, sinó de la suma de diferents corrents i tendències que aborden des de diverses perspectives la seva lluita per una societat en equitat. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

patriarcat

Literalment significa "govern dels pares" però les interpretacions crítiques des del feminisme es refereixen a ell com un sistema o organització social de dominació masculina sobre les dones que ha anat adoptant diferents formes al llarg de la història. Alicia Puleo distingeix entre patriarcats de coerció "els que estipulen per mitjà de lleis o normes consuetudinàries sancionadores amb la violència allò que està permès i prohibit a les dones" i els patriarcats de consentiment, on s'ha de

igualtat formal davant la llei, i que defineix com "els occidentals contemporanis que inciten als rols sexuals a través d'imatges atractives i poderosos mites vehiculats en gran part pels mitjans de comunicació". Des del feminisme de la diferència sexual s'ha postulat recentment, però, que el patriarcat ja ha acabat en tant que ja no significa res per a les dones. El grup de dones de la llibreria de Milà escriu sobre això el següent: "descobert i denunciat per aquestes, les dones ja no li donen el seu crèdit, com a prova d'això es pot observar com avui les dones decideixen els seus destins, les seves opcions i determinen les seves obligacions.

Plans d'igualtat

Estratègies encaminades a aconseguir la participació activa de les dones en tots els àmbits de la societat mitjançant la definició d'uns objectius que es concreten en actuacions a curt i mig termini. Les actuacions impliquen les diferents entitats de la administració pública i als agents socials. Depenent del seu àmbit territorial d'actuació existeixen Plans d'Igualtat comunitaris, estatals, regionals i locals. Així mateix, a Espanya a nivell estatal s'han elaborat fins a la data tres Plans d'Igualtat sent l'Institut de la Dona, organisme dependent del Ministeri de Treball i Afers Socials, el responsable de l'impuls i coordinació dels mateixos.

Polítiques d'igualtat d'oportunitats

A Espanya, el principi d'igualtat es recorge a l'article 14 de la Constitució espanyola de 1978: "Tots els espanyols són iguals davant la llei sense que pugui prevaler discriminació per raó de naixement, raça o sexe".

No obstant això, les dones i homes han anat construint la seva realitat a partir de normes culturals basades en el predomini dels homes sobre les dones, predomini de valors, de jerarquies, de significants. Aquesta societat basada en el "model patriarcal", ha anat atribuint espais d'actuació diferents a funció del sexe de les persones. En aquesta realitat, l'estricta

aplicació de la igualtat legal només contribueix a seguir produint i reproduint desigualtats; tractar per igual les desigualtats només ajuda a perpetuar i a legalitzar-les. Les vivències de les dones, i els seus constants lluites reivindicatives obliguen els poders públics a adoptar mesures que permeten-tan tractar de manera més favorable a col·lectius que encara suporten diferents tipus de discriminació. D'aquesta manera s'encunya el Principi d'Igualtat d'Oportunitats.

Igualtat d'oportunitats vol dir garantir que dones i homes puguin parell-par en diferents esferes (econòmica, política, participació social, de presa de decisions ...) i activitats (educació, formació, ocupació ...) sobre bases d'igualtat.

Les Polítiques d'igualtat d-des són aquelles que incorporen la perspectiva de gènere en la planificació, desenvolupament i avaluació de les polítiques generals en matèria d'educació, salut, ocupació, participació, urbanisme, etc. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Principi de no discriminació

Són diverses les normes internacionals que proclamen el principi de no discriminació per raó de sexe. La Declaració Universal de Drets Humans, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 10 de desembre de 1948, conté una declaració genèrica d'igualtat, sense distinció de sexe. El Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals, de 4 de novembre de 1950, proclama el principi d'igualtat en el gaudi dels drets i llibertats reconegudes, sense distinció per raó de sexe. El Tractat constitutiu de la Comunitat Econòmica Europea, de 25 de març de 1957, en el seu article 119 aborda explícitament "la igualtat de retribució entre treballadors masculins i femenins per a un mateix treball".

La Convenció sobre eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones, celebrada al desembre de 1979 i organitzada per Nacions Unides, defineix la discriminació contra les dones com: "Tota

distinció, exclusió o restricció basada en el sexe que tingui per objecte o per re-resultat menyscarbar o anul·lar el reconeixement, gaudi o exercici per les dones, amb independència del seu estat civil, sobre la base de la igualtat de l'home i de la dona, dels drets humans i les llibertats fonamentals en les esferes polítiques, econòmiques, socials, cultural i civil o en qualsevol altra esfera".

A Espanya, el principi d'igualtat es recull en l'article 14 de la Constitució Espanyola de 1978.

(Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

Segregació en el mercat laboral

Es refereix a la concentració de les dones en determinades ocupacions i/o famílies professionals que, generalment, es caracteritzen per tenir condicions d'ocupació poc satisfactòries, baixos salaris i poques oportunitats de formació contínua i adquisició de qualificacions afegides. Són, per tant, llocs de treball feminitzats, font de desigualtats en el mercat laboral, ja que el valor associat a ells i la seva remuneració és menor. La segregació pot ser horitzontal, quan la concentració es produeix en determinades ocupacions i/o famílies professionals; i vertical, quan les dones es concentren en llocs de baixa responsabilitat.

sexisme

Teoria basada en la inferioritat del sexe femení que ve determinada per les diferències biològiques entre homes i dones. La construcció d'un ordre simbòlic en què les dones són considerades inferiors als homes implica una sèrie de comportaments i actituds estereotipats que condueixen a la subordinació d'un sexe respecte a l'altre. Algunes autores estableixen diferències entre masclisme i sexisme, ja que mentre el masclisme és una actitud inconscient -en el sentit que quan a una persona amb comportaments masclistes se li explica la seva actitud pot optar per abandonar-los- el sexisme representa una actitud conscient

que propicia la dominació i subordinació del sexe femení respecte al masculí.

Síndrome d'Adaptació a la Violència Domèstica

Igual que les persones en períodes prolongats d'aïllament durant un segrest, - Síndrome de Estocolm- les dones maltractades pateixen una exposició constant a la por que provoca l'agressió física continuada en el seu espai íntim. Els inicials estats aguts d'ansietat es cronifiquen passant a generar quadres depressius que s'uneixen a les claus traumàtiques de l'escenari de violència per produir una configuració on la dona, cada vegada més aïllada del món segur que coneixia amb la seva parella íntima, comença a perdre la noció d'una realitat que ja no reconeix.

La ruptura de l'espai de seguretat en la seva intimitat, conseqüència de la conversió de la seva parella de referent de seguretat i confiança a font d'agressió i perill, serà l'eix de desorientació sobre el qual pivotarà la incertesa sobre quan i per què es produirà la següent pallissa. La dona, davant d'aquestes perspectives, perd la capacitat d'anticipar adequadament les conseqüències de la seva pròpia conducta i cedeix, cada vegada més, a la pressió d'un estat de submissió i lliurament que li garanteix unes mínimes probabilitats de no errar en el seu comportament. L'agressor mostrarà moments de penediment que contribuiran encara més a desorientar la víctima i a incrementar l'auto-culpabilització de la dona.

La incapacitat de la víctima per posar en pràctica recursos propis o obtenir ajuda externa per disminuir el risc d'agressió impulsarà la dona a adaptar-se, vinculant-paradoxalment a l'única font que percep d'acció efectiva sobre l'entorn: la seva parella violenta. Per a això, dissociarà les experiències negatives de les positives i es concentrarà en aquestes últimes, assumint la part de penediment del seu agressor, els seus desitjos, motivacions i excuses, i projectant la seva pròpia culpa a l'exterior de la parella, protegint així la seva debilitada

autoestima i modificant la seva identitat. Després, cadascuna de les percepcions i informacions que rebí la dona passaran pel filtre del nou model mental que ha assumit per explicar la seva situació, complicant-se en gran mesura les probabilitats d'extreure a aquesta víctima de l'entorn de violència. En dones amb relacions personals molt limitades a l'espai domèstic, les oportunitats d'intercanvi en altres àmbits estiguin restringides, la percepció del seu espai vital pot ser bastant similar a la d'un captiu. El Síndrome d'Adaptació a la Violència Domèstica crea un nou model per a entendre la realitat de violència contra la dona. El terme ha estat encunyat i desenvolupat pel psicòleg espanyol Andrés Montero (1999) a partir d'una investigació realitzada en el si de la Universitat Autònoma de Madrid.

Sostre de Vidre

És una barrera invisible que es troben les dones en un moment determinat en el seu desenvolupament professional, de manera que un cop arribat a aquest punt molt poques dones franquegen aquesta barrera, estancant la majoria la seva carrera professional. Les causes d'aquest estancament provenen en la seva major part dels prejudicis empresarials sobre la capacitat de les dones per ocupar llocs de responsabilitat, així com sobre la seva disponibilitat laboral lligada a la maternitat i a les responsabilitats familiars i domèstiques, activitats que solen coincidir amb les fases d'itinerari professional lligades a la promoció professional. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

transversalitat

Integrar la perspectiva de gènere en el conjunt de polítiques. Integrar sistemàticament les situacions, prioritats i necessitats respectives de dones i homes en totes les polítiques, amb vista a promoure la igualtat entre homes i dones i recórrer a totes les polítiques i mesures generals amb la finalitat específica d'aconseguir la igualtat, tenint en compte actiu i obertament, des de la fase de planificació seus efectes en les

situacions respectives d'unes i altres quan s'apliquin supervisin i avaluin. (Guia Europa perspectiva de gènere. Carrefour Europeu) VEURE MAINSTREAMING.

Violència de Gènere

Les Nacions Unides reconeixen el 1980 com la violència contra les dones és el crim encobert més freqüent del món. La Declaració de les Nacions Unides sobre l'eliminació de la violència contra les dones defineix aquesta violència com "tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o sofriment físic, sexual o psicològic per a les dones, inclusivament les amenaces de tals actes, la coacció o la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeix en la vida pública o privada".

Les agressions de tota mena que pateixen les dones és una manifestació més de les relacions de desigualtat que hi ha entre les dones i els homes. La violència que es fonamenta en la suposada superioritat d'un sexe sobre un altre, que afecta tota l'organització social convertint-se en un dels més greus problemes polítics i socials de l'actualitat en el nostre país, segueix for-comandament part de la realitat quotidiana.

Les seves manifestacions són molt variades: des de les més evidents, els maltractaments físics i psíquics, realitzats en l'àmbit domèstic, a les agressions sexuals, assetjament sexual, violació.... a les més sofisticades com la publicitat que projecta imatges de les dones que no es correspon amb la realitat. A la IV Conferència Mundial sobre les Dones celebrada a Beijing (Pekín) el 1995, es va reconèixer que la violència exercida contra les dones és un obstacle per a la igualtat, el desenvolupament i la pau dels pobles, impeding que les dones gaudeixin dels seus drets humans i llibertats fonamentals. El nombre de dones mortes o maltractades en tot el Planeta a mans dels seus marits o companys és tan significatiu i generalitzat que cal un reconeixement del mateix i això ens porta a parlar de violència de gènere: violència domèstica, agressions sexuals,

mutilacions, etc. (Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)

vot femení

El 1847 es crea la primera Associació Política Femenina per lluitar pel vot de les dones en Sheffiel. En 1848, en l'Estat de New York, s'aprova la Declaración de Sèneca Falls, un dels textos fundacionals del sufragisme. El 1897 es forma la Unió Nacional de Societats pel Vot de les Dones, sorgida de la unificació del moviment anglès pels drets de les dones; el 1918 obtenen el

dret al vot les angleses majors de 30 anys i finalment el 1928 l'obtenen als 21 anys, igual que els homes. A Espanya el moviment a favor del vot femení s'inicia a Barcelona el 1882, però no s'aconsegueix fins a 1931 amb la instauració de la República; amb la dictadura franquista al 39 se suprimeix el sufragi universal per a homes i dones que no es torna a restaurar fins 1977.

(Paraules per a la Igualtat. Biblioteca Bàsica Veïnal)